 26.02.20 /
11.04.20

Art Stations of the Cross
hedendaagse kunstspelgrimage
in de binnenstad van Deventer

open van wo t/m zat
tussen 11.00 en 16.00 uur

artstations.org

Contemplatieve kunstroute met hedendaagse kunst in Deventer

Aswoensdag 26 februari - Stille Zaterdag 11 april 2020

Van woensdagen t/m zaterdagen tussen 11.00 en 16.00 uur

de bezielende weg van vrede, gerechtigheid en naastenliefde

Elke stap die je in de pittoreske binnenstad van Deventer zet, elk kunstwerk waardoor je stil komt te staan, herinnert je eraan dat de mens kwetsbaar is. Oorlog, onrecht en eenzaamheid zijn van alle tijden. Het lijden is onafwendbaar. En toch zijn er altijd mensen die zich inzetten voor vrede, gerechtigheid en naastenliefde. Volg de voetsporen van bezieling in Deventer! Verder bouwend op de fundamenteën en ervaringen van de internationale Art Stations of the Cross series, geïnitieerd door Aaron Rosen en Catriona Laing in 2016, landt het project in 2020 - na edities in Londen, Washington DC, New York en Amsterdam - in het hart van de eeuwenoude Hanzestad Deventer. Voor deze editie cureerde initiatiefnemer voor Deventer Arent Weevers (kunstenaar van statie 8 in de 2019 editie) en cultuurhistoricus Anikó Ouweneel (co-curator van de 2019 Amsterdam editie) een nieuwe kunstzinnige contemplatieve tocht.

Deze artistieke pelgrimsroute voert de bezoekers langs culturele, historische, maatschappelijke en religieuze organisaties in Deventer. Bij iedere statie kijken wij opnieuw naar de traditionele kruiswegstatie in wisselwerking met het kunstwerk en de locatie. Wij beogen inspirerende kunst te verbinden met enerzijds het passieverhaal en anderzijds de plaatsen waar hartstocht, enthousiasme en commitment voor elkaar zichtbaar zijn in de plaatselijke gemeenschap. De route refereert aan immaterieel religieus erfgoed, de statiegang. De kunstwerken grijpen terug op universele thema's die de staties, onze tijden of de geschiedenis van de stad typeren. Zo krijgt een oude spirituele traditie een nieuwe vorm langs religieuze en seculiere locaties. Ze openen hun deuren voor hedendaagse videobeelden, soundscapes, foto's, installaties of beeldhouwwerken. Veertien kunstenaars verbeelden het lijden van Jezus en van mensen in onze tijd.

Inhoudsopgave

Statie 1	6
Jezus wordt ter dood veroordeeld	
Statie 2	7
Jezus neemt het kruis op zijn schouders	
Statie 3	8
Jezus valt voor de eerste maal	
Statie 4	9
Jezus ontmoet zijn moeder	
Statie 5	10
Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis te dragen	
Statie 6	11
Veronica droogt het aangezicht van Jezus	
Statie 7	12
Jezus valt voor de tweede maal	
Statie 8	13
Jezus ontmoet de wenende vrouwen	
Statie 9	14
Jezus valt voor de derde maal	
Statie 10	15
Jezus wordt van zijn kleren beroofd	
Statie 11	16
Jezus wordt aan het kruis genageld	
Statie 12	17
Jezus sterft aan het kruis	
Statie 13	18
Het lichaam van Jezus wordt van het kruis afgenomen	
Statie 14 15	19
Het lichaam van Jezus wordt in het graf gelegd & De Opstanding	

1

Arent Weevers

Grote of Lebuinuskkerk
Grote Kerkhof 38

2

Arno Kramer

IJsselkade tegenover Kapjeswelle 3

3

Stadstuin

Buisensklooster, Klooster 3

4

Roy Villevoeye en Jan Dietvorst

R.K. Broederenkerk
Broederenstraat 18

5

Peter Bogers

Geert Groote Huis
Lamme van Dieseplein 4

2

6

Greetje van den Akker

Bibliotheek Centrum
Stromarkt 18

7

Masha Trebukova

Kunstlokaal I Shop Droom & Daad
Stromarkt 9

3

8

Károly Szekeres

Grote kerkhof 21

9

Marianne Lammersen

Geplaatst in een raam van Sociëteit
De Hereeniging, Grote Poot 2

10

Geert de Jong

Het Meester Geertshuis
Assenstraat 20

11

Sara Rajaei

In de kelder van Mediavisie
Brink 90

12

Amos van Gelder

Etty Hillesum Centrum
Roggestraat 3

13

Naya Moussally

Vluchtelingenwerk Overijssel
Bergschild 39

14 15

Ans Hey

Op de begraafplaats van de
Bergkerk, Bergkerkplein 1

Statie 1

Jezus wordt ter dood veroordeeld

Arent Weevers

*Triptych, nieuwe video-installatie,
loop, 2020*

Grote of Lebuinuskkerk,
Grote Kerkhof 38

Het werk Triptych is geplaatst op het hoogaltaar van de Grote of Lebuinuskkerk, de hoofdkerk van Deventer in de middeleeuwen. Dit UNESCO werelderfgoed gebouw is het thuis van de Protestantse Gemeente Deventer. De nieuwe installatie toont universele beelden van eenzaamheid, onschuldig lijden, maar ook het verlangen naar en bouwen aan onderlinge verbinding.

In een opstelling die refereert aan een altaarstuk zijn drie jonge jongetjes te zien, die in vertraagde beweging tevoorschijn zweven en weer verdwijnen in de donkere achtergrond. In het eerste paneel (van links naar rechts kijkend) zweeft een kind rustig in de ruimte. In het derde paneel bedekt het kind zijn gezicht. In het middelste paneel strekt het kind de beide armen zijwaarts uit. De laatste pose roept - bedoeld of onbedoeld - associaties op met een crucifix.

De installatie is omgeven door David Dramm gecomponeerde muziek.

Statie 2

Jesus neemt het kruis op

Arno Kramer

Het verstoorde leven - ter nagedachtenis aan Etty Hillesum, monument (bestaande sculptuur), 1985

IJsselkade, overkant van Kapjeswelle 3

Aanvaarding van het kwaad en het lijden in het leven lijkt een bovenmenselijke opgave. Velen zijn daarin voorgegaan. Jezus, Boeddha, Maarten Luther King en Mahatma Gandhi spreken tot de verbeelding. Minder bekend is Etty Hillesum, een Joodse studente die in Deventer en Amsterdam woonde.

Beeldend kunstenaar en dichter Arno Kramer vervaardigde het monument Het Verstoorde Leven in 1985. Op het gedenkteken is een citaat uit het gelijknamige dagboek van Etty Hillesum aangebracht: "Men zou een pleister op vele wonden willen zijn".

Etty maakte de keuze haar joodse lotgenoten niet in de steek te laten. Een jaar voor haar dood, zij was toen 28 jaar, schreef ze in haar dagboek: "Lijden is niet beneden de menselijke waardigheid". Ook zij werd in Auschwitz vermoord.

Statie **3** Jezus valt voor de eerste maal

Stadstuin

Buiskens klooster, Klooster 3

Het dragen van het houten kruis moet zwaar zijn geweest op de onverharde weg naar Golgotha. Het is ook genoemd in de evangeliën dat Jezus zijn kruis niet kon dragen. Vallen was onvermijdelijk.

Net voordat hij opgepakt werd, ging hij bedroefd en angstig in gebed in de tuin van Getsemane. Zijn lijdensweg kon hij alleen

volbrengen doordat hij eerst op die plaats was geweest.

De kloostertuin, een prachtige oase midden in de stad - dient als moment van verstillung. Het ligt naast het voormalige vijftiende-eeuws Buiskens klooster. De tuin kenmerkt zich door een paar grote bomen, die als het ware het dak vormen. In de afgelopen jaren is door twee bewoners een grote plantencollectie aangelegd, die recht doen aan het begrip 'Kloostertuin'.

Statie 4

Jezus ontmoet zijn moeder

Roy Villevoye en Jan Dietvorst

*The New Dress, video-installatie,
21,00', 2016*

R.K. Broederenkerk,
Broederenstraat 18

Kun je een groter drama voorstellen dan dat je weet dat je kind wordt gedood en niets aan die onafwendbaarheid kunt doen?

The New Dress van Roy Villevoye en Jan Dietvorst sluit aan bij dit hartverscheurende gegeven. In de video-installatie is de inmiddels 86-jarige Majella Hoppenbrouwers te zien, die levenslang in dienst was van de missie in Nieuw-Guinea.

Als 21-jarige novice kwam zij in 1956 terecht in de jungle van de Asmat, toen westerlingen daar een zeldzaamheid waren. De Asmat leiden toen nog een traditioneel bestaan als jager-verzamelaars. Tot diep in de twintigste eeuw waren zij actief als koppensnellers. Ook kinderen werden omgebracht. De onmacht om dit te kunnen keren heeft zuster Majella gevormd. Waar haalde ze de kracht vandaan om vol te houden?

Deze microgeschiedenis vormt een gelaagd cultuurhistorisch document niet alleen over kolonialisme, maar ook over naastenliefde.

Statie 5

Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis te dragen

Peter Bogers

*Roadmovie, video installatie,
6,48", 2016*

Geert Groote Huis,
Lamme van Dieseplein 4

Het Geert Groote Huis is het nationaal informatiecentrum over de middeleeuws denker Geert Groote en zijn vernieuwingsbeweging de Moderne Devotie. Deze stroming stond voor een eenvoudig en oprecht leven en een persoonlijke invulling van het geloof. Inkeer en inzet voor de armen horen bij elkaar: de ander helpen om zijn/haar kruis te dragen.

In de kelderruimte is de video installatie Roadmovie van Peter Bogers geplaatst. De snelle wisseling van beelden doet je razen langs wegen totdat ze tot stilstand komen, net als de bezoeker.

Het werk is gefilmd vanuit een rijdende auto in de Auvergne. Deze scènes zijn rusteloos voor het oog, lawaaierig en enigszins desoriënterend. Ze staan in schril contrast met het tegelijkertijd verschijnen van statische scènes van religieuze beelden. Vragen over de betekenissen van deze plaatsen en deze beelden in onze seculiere maatschappij volgen.

Statie 6

Veronica droogt het aangezicht van Jezus

Greetje van den Akker

Het Woord, mixed media, 2013.

Passieboek van de Moderne

Devotie, handschrift van rond 1450.

Bibliotheek Centrum, Stromarkt 18

De Athenaeumbibliotheek, onderdeel van de Bibliotheek Deventer, herbergt eeuwenoude, kostbare boeken. Een van deze schatten is een Passieboek, dat rond 1450 in Deventer is geschreven. In dit boek staat het leven, lijden en sterven van Jezus centraal.

Veronica gaf een doek aan Jezus om zijn gezicht te drogen. Volgens de overlevering werd het gelaat van Jezus op miraculeuze wijze

in dit doek geprent. Haar naam is een samenstelling van vera en icon hetgeen 'waar beeld' betekent. Toch was het niet altijd vanzelfsprekend dat er afbeeldingen van Jezus en andere heiligen werden gemaakt. Het Woord, de Bijbel, is voor velen genoeg. In het werk van Greetje van den Akker Het Woord komt dit bij elkaar. Het is een teer doek, gemaakt van oude bijbelbladen, natuurlijke kleuropigmenten en bladgoud. De fragmenten van letters en woorden vormen een gelaat.

De vraag rijst: Wat is het ware beeld? Waar is het gelaat van de (A)nder?

Statie 7

Jezus valt voor de tweede maal

Masha Trebukova

Dead soldiers of Ukraine, papier-maché/mixed media, vanaf 2018
Geplaatst in vervallen voormalig koetshuis achter de winkel KunstLokaal | Shop Droom & Daad in 'Het Huis De Reiger' Stromarkt 9

In een oude stad zijn er altijd vergeten plaatsen vol met geschiedenis te vinden. Het oude koetshuis achter het KunstLokaal Droom & Daad is er zo één. Het is een vervallen ruimte waar vele onzichtbare en verborgen verhalen rond dwarrelen, en waar de installatie van Masha Trebukova vanzelfsprekend en tegelijkertijd opvallend aanwezig is.

De papier-maché kommetjes zijn gemaakt van krantenpapier en elk werkje herbergt het gelaat, de geboorte- en overlijdensdatum van een recentelijk gesneuvelde Oekraïense soldaat. De kunstenaar is sinds begin 2018 bezig om de persoonlijke verhalen te verzamelen en met veel aandacht hun offer letterlijk in beeld te brengen. Het zijn maar een paar vergeten gezichten uit de duizenden veelal jonge mensen, die zijn gesneuveld in het steeds voortslepende conflict aan de Oosterse buitengrens van Europa. Nog steeds verdedigen zij de Europese basiswaarden, vechten zij ook voor onze vrijheid.

Statie 8

Jezus ontmoet de wenende vrouwen

Károly Szekeres

*De Wachtende Moeder,
Indië-monument, bestaand
beeldhouwwerk, 1999.*

Grote Kerkhof 21

De ontmoeting van Jezus met de wenende vrouwen wordt verbonden met woorden van troost: "Dochters van Jeruzalem, huil niet om mij". Het Indië-monument De Wachtende Moeder herdenkt de gevallen uit de oorlog in Indië en de nasleep ervan en wil ook als troost voor de nabestaanden

dienen. Een plaats van herinnering. En zoals bij de halteplaatsen van de kruiswegstaties: het is belangrijk om niet te vergeten.

Het monument De Wachtende Moeder van beeldhouwer Károly Szekeres is onthuld in 1999. In het gedenkteken staan 14 namen van gesneuvelde Deventernaren gebeiteld, samen met de dichtregels: "Voorbij nu Ons wenen, Ons delen, Ons samen, Maar niet verbitterd, Niet gehard. Ik draag je in de palm van mijn hart."

Statie 9

Jezus valt voor de derde maal

Marianne Lammersen

Zwaar bewolkt, papier, fotoprint, aquarel, hout, 56 x 36 x 6 cm, 2015.

Geplaatst in een raam (van buiten zichtbaar) van Sociëteit De Hereeniging, Grote Poot 2

Het werk van Marianne Lammersen laat zich omschrijven als een kritische reflectie op het voor velen vanzelfsprekende vooruitgangdenken. Zij is geïntrigeerd door de spanning tussen technologische vooruitgang enerzijds en behoud van de menselijke identiteit anderzijds. In hoeverre staan wij nog echt in contact met onze sociale en natuurlijke omgeving? In hoeverre zijn en blijven wij nog mens in de ecologische rampspoed die dreigt?

Valt de mens onder het gewicht van het kruis van deze tijd? Richt de mens zich ook weer op?

Vragen over menswaardigheid, identiteit, veerkracht en duurzaamheid. Vragen die ook worden opgeroepen door 2.264 vingerafdrukken van inwoners van Deventer, verwerkt in het raamwerk van het nieuwe stadshuis.

Het kunstwerk is tentoongesteld naast het stadshuis, in het raam van Sociëteit De Hereeniging, waar handel en wandel, onderwijs en geestelijk leven zich al meer dan 160 jaar afspeelt. De vereniging is alleen toegankelijk voor leden.

Statie 10

Jezus wordt van zijn kleren beroofd

Geert de Jong

Portretfotografie, nieuw werk.

Oecumenisch Diaconaal

*Centrum het Meester Geertshuis,
Assenstraat 20*

Het verhaal van de tiende statie benadrukt nog eens dat de waardigheid van Jezus werd ontnomen. Elke spoor van respect en naastenliefde was verdwenen.

Hoe anders in het Oecumenisch Diaconaal Centrum het Meester Geertshuis waar mensen aan de rand van de samenleving gezien worden als *onderdeel* van de

gemeenschap met een eigen uniek gezicht.

De respectvolle fotoreeks van kunstfotograaf Geert de Jong onderstreept dat zij waardevol zijn in hun kwetsbaarheid. In een samenleving die steeds ingewikkelder en onpersoonlijker wordt valt het niet altijd mee om je staande te houden. Zeker als je geen vrienden of familie hebt op wie je kunt terugvallen, of als je gevlucht bent. Noodgedwongen leven velen in de anonimiteit. Ook in Deventer.

Statie 11

Jezus wordt aan het kruis genageld

Sara Rajaei

*1978-the-231st-day, video-installatie,
6,00", 2012*

In de kelder van Mediavisie, Brink 90,
naast Het Penninckshuis, Brink 89

Op de gevel van Het Penninckshuis
(naast het gebouw waar het werk is te
beziemen) is een beeldengroep te
zien, de zes deugden representerend.
Maar waar is de zevende deugd
Rechtvaardigheid gebleven? Is die er
ooit wel geweest?

Het kunstwerk 1978-the-231st-
day van de Iraans-Nederlandse
videokunstenaar Sara Rajaei
representeert tijdelijk het
afwezige beeld, als schreeuw om

rechtvaardigheid in onze tijden.

"In 1978-the-231st-day, de verteller
ontmaskert de feiten, de geruchten
en veronderstellingen rondom het
vergeten incident van een opzettelijk
in brand gestoken bioscoop. Een
gevecht om te herinneren en te
reflecteren over de nacht van het
incident, de daarop volgende dagen
en de pijnlijke nasleep ervan. Een
strijd tussen de troost van een verhaal
te vertellen en de ondraaglijkheid van
een catastrofe. [...] Een monoliet van
het onbekende." (Sara Rajaei)

Wij herdenken het moment van groot
onrecht en de prijs ervan.

Statie 12

Jezus sterft aan het kruis

Amos van Gelder

*Familie Cohen 1939 Deventer, acryl
en olie op papier, 200 x 240 cm*

Etty Hillesum Centrum,
Roggestraat 3

Op de donkerste statie, de kruisdood van Jezus, staan wij stil om de donkerste periode van onze recente geschiedenis te herdenken. In het Etty Hillesum Centrum - in de eerste synagoge en joodse school van Deventer - zijn er twee permanente tentoonstellingen ondergebracht: over het Joodse leven in Deventer en over Etty Hillesum. Ook zijn er hier schilderijen van Amos van Gelder te bezichtigen. De kunstenaar is nazaat van de familie Cohen, die

een belangrijke rol in het sociale leven in Deventer vervulde. Op een van de schilderijen viert de familie de verjaardag van Ru Cohen in 1939. De meeste familieleden zijn omgekomen in concentratiekampen. Rondom de hoofden van de geportretteerden heeft de kunstenaar teksten aangebracht in het Hebreeuws: gedeeltelijk gebeden, gedeeltelijk feitelijke informatie over het leven van de afgebeelde.

“Ik gebruik de intrinsieke kwaliteiten van letters en woorden, verken de vormen, herschik ze om een ruimte te creëren dat menselijk bewustzijn portretteert.” (Amos van Gelder)

Statie 13

Het lichaam van Jezus wordt van het kruis afgenomen

Naya Moussally

Arabisch kalligrafie, nieuw werk

Vluchtelingenwerk Overijssel,
Bergschild 39

De confrontatie met de dood van een geliefde is ingrijpend, toen en nu. Wat valt er te zeggen tegen de nabestaanden? Wat te schrijven?

Het kunstwerk voor deze statie is geplaatst in het gebouw van Vluchtelingenwerk Overijssel. De jonge Syrische kunstenaar Naya Moussally (18 jaar) is zelf vluchteling

geweest. Zij is gevraagd speciaal voor deze statie een Arabische kalligrafie te maken in de traditie van de islamitische kunst. Arabische kalligrafie is ontstaan uit het gegeven dat er in de Islamitische wereld geen afbeeldingen mogen worden gebruikt om God, de engelen of profeten aan te duiden.

De verbeelde tekst luidt: "En vrede zij met mij op de dag ik geboren werd, op de dag dat ik sterf en op de dag dat ik weer tot leven wordt opgewekt." (Koran 19:33).

Statie **1415**

Het lichaam van Jezus wordt in het graf gelegd & De Opstanding

Ans Hey

*Montagna Fontana, sculptuur van
albast, 1979*

Op de begraafplaats van de
Bergkerk, Bergkerkplein 1

Op deze eeuwenoude begraaf-
plaats willen wij aandacht vragen
voor de onzichtbare zogenaamde
'arme' graven rondom de
Bergkerk in relatie met onze
eigen vergankelijkheid. Heeft de
dood het laatste woord? Deze
vraag is beantwoord door het
opstandingsverhaal van Jezus.
De sculptuur Montagna Fontana
(Fontein Berg) vormt ook een

antwoord erop. Kunstenaar Ans
Hey vond een enorme albasten rots
in Italië. Zij wilde "zijn hart vinden,
de muzikale ziel van de steen, waar
het gevangen zat en waarvan ik
hoopte dat het leefde".

Een wat grotere sculptuur met
een intensief gepolijst 'hart' is als
het ware bevrijdt door het weg-
breken van een ander deel van
de steen die het hart beschermd
of verborg. Een symbool van een
opengebroken grafsteen, maar
ook van een fontein van leven die
ontspringt uit een rots op de berg
van Deventer.

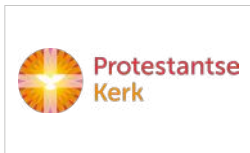
Art Stations of the Cross

Meer informatie vindt u op www.artstations.org

Lees ook de beeldmeditaties over een aantal van de kunstwerken op artstations.org/engage/reflect

Like onze pagina op Facebook (Stations of the Cross) om op de hoogte te blijven van de programma onderdelen en actuele openingstijden!

Organisatie: Stichting Faces, I See Faces, Studentenpastoraat Heart and Soul en Visio Divina in samenwerking met vele anderen. Art Stations of the Cross Deventer is mede mogelijk gemaakt door de medewerkers en vele vrijwilligers van de diverse locaties, maar ook door de financiële en morele ondersteuning van:

en bijdragen van de Vrijzinnige Fondsen, Lizzy Breman-Schouten Stichting, Stichting Erven Witteveen, Stichting Wesselings-van Breemen, Jeannette Hollaar Fonds en een aantal fondsen die niet genoemd willen worden.

Foto's: Geert de Jong (Cheeseworks), deelnemende kunstenaar statie 10.
Ontwerp: Mediavisie